

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”:

Перший проректор

Григор

“30 серпня 2021 р.”

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ФІЛОСОФІЯ

(найменування навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(вказати рівень вищої освіти)

спеціальності 232 Соціальне забезпечення

(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою

Соціальне забезпечення

мова навчання українська

Слов'янськ – 2021 р.

Розробники:

Алієва О.Г., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

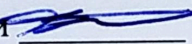
Рецензенти:

Свіденська Г.М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Дьяковська Г.О., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

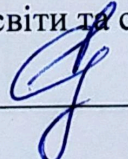
Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № 1 від «27» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри проф. Федь В.А. _

Погоджено групою забезпечення спеціальності 232 - Соціальне забезпечення за освітньо-професійною програмою «Соціальне забезпечення»

Керівник групи забезпечення - Коношенко С.В., доктор педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи – професор кафедри дошкільної освіти та соціальної роботи.

Керівник групи забезпечення проф.. Коношенко С.В.

Затверджено та рекомендовано до впровадження
Вченою радою

Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол №1 від 30 ” серпня 2021 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 150	Рік підготовки:	
	2-й	2-й
	Семестр	
	3-й	3-й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 4, самостійної роботи здобувачів– 12	32 год.	6 год.
	Практичні	
	32 год.	6 год.
	Самостійна робота	
	86 год.	138 год.
	Вид контролю: екзамен	

Метою вивчення навчальної дисципліни «Філософія» є забезпечення глибокого засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності, високої світоглядної, методологічної та логічної культури здобувачів, спрямування їх на самостійні роздуми над найважливішими філософськими питаннями.

2. Матриця компетентностей, програмних результатів навчання, результатів навчання, методів навчання, методів контролю з обов'язкової навчальної дисципліни

«Філософія»

Компетентності, які формуються з посиленням на шифр відповідно до освітньої програми	Програмні результати навчання з посиленням на шифр відповідно до освітньої програми	Методи навчання	Методи контролю
ЗК1.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності (вільного громадянського суспільства та демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства ЗК2.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу	Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення	Словесні інтерактивні (проблемні лекції-прес-конференції, лекції-провокації, лекції-дискусії, демонстрації використаням мультимедійного обладнання); бінарні лекції, Практичні заняття, практичні дискусії, робота в малих	Вступний контроль: співбесіда, відповіді на запитання. Поточний контроль: опитування, оцінювання виконання та захисту індивідуальних і групових завдань, оцінювання виступів на практичних заняттях, колоквиум, тестування; аналіз продуктів діяльності

і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ФК1.Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави.		групах, робота в парах, аналітичні звіти; Наочні методи: методи спостереження, ілюстрації, демонстрації	(блок-схем, кросвордів, гощо). наскрізні та командні проєкти; розгляд аналітичних звітів, рефератів, есе; презентації, виступи на наукових заходах, творчі завдання, інші види Підсумковий контроль: екзамен

3. Структура навчальної дисципліни

Назва тем	Денна форма				Заочна форма			
	усього	зокрема			усього	зокрема		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
	2	3	4	7	8	9	10	
Тема 1 Сутність філософії та її роль у суспільстві.	12	3	2	7	12	2	-	10
Тема 2. Парадигми давньої і середньовічної філософії.	11	3	2	6	11	2	-	9
Тема 3. Західноєвропейська філософія епохи Відродження.	11	4	2	5	11	-	-	11
Тема 4. Західноєвропейська філософія Нового часу.	12	3	4	5	12	-	2	10
Тема 5. Некласична філософія.	12	3	4	5	12	-	2	10
Тема 6. Гуманістичний пафос вітчизняної філософії.	11	2	2	7	11	-	-	11
Тема 7. Філософське вчення про буття (онтологія).	12	2	2	8	12	2	-	10
Тема 8. Філософія пізнання (гносеологія).	12	2	2	8	12	-	2	10
Тема 9. Свідомість.	11	2	2	7	11	-	-	11
Тема 10. Філософська антропологія.	12	2	4	6	12	-	-	12
Тема 11. Діалектика як методологія наукового пізнання.	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 12. Суспільство у вимірах філософського аналізу.	11	2	2	7	11	-	-	11
Тема 13. Філософія історії.	11	2	2	7	11	-	-	11
Усього годин лекцій	150	32	32	86	150	6	6	138

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сутність філософії та її роль у суспільстві.	3	2
2	Парадигми давньої і середньовічної філософії.	3	2
3	Західноєвропейська філософія епохи Відродження.	4	-
4	Західноєвропейська філософія Нового часу.	3	-
5	Некласична філософія.	3	-
6	Гуманістичний пафос вітчизняної філософії	2	-
7	Філософське вчення про буття (онтологія).	2	2
8	Філософія пізнання (гносеологія).	2	-
9	Свідомість.	2	-
10	Філософська антропологія.	2	-
11	Діалектика як методологія наукового пізнання.	2	-
12	Суспільство у вимірах філософського аналізу.	2	-
13	Філософія історії.	2	-
	Разом	32	6

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Особливості історичного виникнення філософії.	2	-
2	Особливості та характерні риси західної та східної філософських парадигм.	2	-
3	Вихідні ідеї середньовічної філософії.	2	-
4	Провідні напрями ренесансної філософії.	4	2
5	Німецька класична філософія: головні ідеї і представники.	4	2
6	Загальні особливості духовних процесів та розвитку філософії 19-20 ст.	2	-

7	Загальні особливості та представники української філософії.	2	-
8	Проблема буття в історико-філософському окресленні.	2	2
9	Поняття пізнання та його види.	2	-
10	Проблематичність людського буття.	4	-
11	Закони і основні принципи діалектики.	2	-
12	Людина і суспільство: основні аспекти співвідношення.	2	-
13	Історичний процес як реальність.	2	-
	Разом	32	6

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Особливості становища людини у світі та необхідність її самовизначення.	7	10
2	Визначення філософської парадигми.	6	9
3	Головні ідеї патристики і схоластики.	5	11
4	Головні ідеї і представники філософії епохи Відродження.	5	10
5	Проблема методу у філософії Нового часу.	5	10
6	Проблема людини у філософії 19-20 ст.	7	11
7	Життя та філософська діяльність Г.Сковороди.	8	10
8	Фундаментальне значення проблеми буття для філософії.	8	10
9	Людина і пізнання.	7	11
10	Життя, буття та існування: сутність та співвідношення понять.	6	12
11	Історичні типи діалектики. Категорії діалектики.	8	12
12	Суспільство як система, основні підходи до його визначення.	7	11
13	Моделі історичного процесу.	7	11
	Разом	86	138

5. Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсівих робіт</i>	<i>для заліків</i>
90-100 балів	відмінно	зараховано
89-75 балів	добре	
60-74 балів	задовільно	
26-59 балів	незадовільно	не зараховано
0-25 балів	неприйнято	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами (денна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	1	0,3	3	1	4	3
T2	1	0,3	3	1	4	3
T3	1	0,3	2,5	1	4	3
T4	1,5	0,3	2,5	1	4	3
T.5	1,5	0,3	2,5	1	4	3
T.6	1	0,3	2,5	1	3	4
T.7	1	0,3	2,5	1	3	4
T.8	1,5	0,3	2,5	1	4	3
T.9	1,5	0,3	2,5	1	4	3
T.10	1	0,3	2,5	1	4	3
T.11	1,5	0,3	2,5	1	4	3

T.12	1	0,3	2,5	1	4	3
T.13	1,5	0,4	3	2	4	4
Разом	16	4	34	14	50	42

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами (заочна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	2	0,5	3	1	4	3
T2	2	0,5	3	2	5	3
T3	1,5	0,5	3	2	4	2
T4	2	0,5	2	2	5	3
T.5			2	2	4	2
T.6	2	0,5	2	2	4	3
T.7			2	2	4	3
T.8			2	1	4	2
T.9	1,5	0,5	2	2	4	2
T.10			2	2	4	2
T.11	2	0,5	2	2	4	2
T.12			2	2	4	2
T.13	2	0,5	3	2	5	3
Разом	15	4	30	24	55	32

6. Засоби діагностики результатів навчання.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

Вступний контроль: співбесіда, відповіді на запитання.

Поточний контроль: опитування, оцінювання виконання та захисту індивідуальних і групових завдань, оцінювання виступів на практичних

заняттях, колоквиум, тестування; аналіз продуктів діяльності (блок-схем, кросвордів, тощо), розгляд аналітичних звітів, рефератів, есе; презентацій; виступів на наукових заходах, творчих завдань, інших видів

Підсумковий контроль: екзамен

Екзаменаційні питання

1. Основні сучасні проекти людини.
2. Філософія як теоретична основа світогляду. Світ філософських роздумів.
3. Основні функції філософії.
4. Основні парадигми стародавньої філософії.
5. Давньоіндійська філософія.
6. Давньокитайська філософія.
7. Справедливість у філософських вимірах.
8. Філософія докласичного періоду античності.
9. Проблема буття в античній філософії класичного періоду.
10. Людина і суспільство в античній філософії (Сократ, Платон, Аристотель).
11. Середньовічна парадигма мислення.
12. Онтологія та гносеологія Середньовіччя.
13. Антропоцентричний характер філософії Відродження. Гуманізм і проблема індивідуальності.
14. Проблема методу у філософії Нового часу (Ф. Бекон, Р. Декарт).
15. І. Кант – дуалізм світу людського буття: природного і морального.
16. Філософія Г. Гегеля.
17. Філософські погляди Л. Фейєрбаха.
18. Перегляд класичної моделі світорозуміння. Основні риси некласичної філософії.
19. Категоричний імператив І. Канта.
20. Концепція «волі» в некласичній філософії (А. Шопенгауер, Ф. Ніцше).
21. Ідея несвідомого та психоаналіз у філософії З. Фрейда.
22. Історична доля фрейдизму у ХХ ст. (К. Юнг, Е. Фромм).
23. Проблема існування людини в екзистенціальній філософії.
24. Особливості української філософської парадигми.
25. Філософські ідеї Г. Сковороди.
26. Філософія П. Юркевича.
27. Загальна характеристика матеріалізму та основні його форми.
28. Загальна характеристика ідеалізму та основні його форми.
29. Філософський смисл проблеми буття.
30. Зміст і пізнавальне значення субстанції у філософії.
31. Філософська характеристика часу.

32. Філософська характеристика простору.
33. Гносеологічна проблематика в історії філософської думки.
34. Емпіричний та теоретичний рівні пізнання.
35. Наука як соціокультурний феномен. Етика науки.
36. Проблема істини у пізнанні.
37. Діалектика і метафізика. Історичні форми діалектики.
38. Типізація суспільств.
39. Сутність і явище як філософські категорії.
40. Проблема визначення свідомості в історії філософії.
41. Основні підходи до дослідження свідомості.
42. Суспільство як предмет філософського дослідження
43. Філософська концепція людини. Подолання бінарної опозиції духу і тіла.
44. Філософія особистості.
45. Необхідність і випадковість як філософські категорії.
46. Рівні психічного життя людини: несвідоме, підсвідоме, надсвідоме.
47. Проблеми біоетики.
48. Відчуження людини у сучасному світі.
49. Свобода як філософська проблема.
50. Логіка як наука. Предмет і значення логіки.
51. Закони логіки.
53. Загальна характеристика понять. Основні відношення між поняттями.
54. Логічні операції з поняттями.
55. Прості судження: види, відношення.
56. Складні судження: види, таблиці істинності.
57. Умовиводи: загальна характеристика, види.
58. Чуттєве і раціональне пізнання.
59. Індукція і дедукція як методи пізнання.
60. Основні підходи до розуміння сутності людини.

7. Рекомендована література

Основна

1. Баумейстер А. Вступ до філософських студій, або інтелектуальні подорожі до країни Філософії. К.: Мала академія Наук України, 2017. 238 с.
2. Гринів О. Нариси з історії філософії. Львів : Світ, 2018. 432 с.
3. Гьосле В. Кав'ярня мертвих філософів. Київ : Новий Акрополь, 2020. 256 с.
4. Данильян О. Г. Філософія : підручник. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2018. 432 с.

5. Петрушенко В. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії. Фундаментальні проблеми сучасної філософії. Львів : Львівська політехніка, 2019. 596 с.

Допоміжна

1. Адо П. Філософія як спосіб життя. Київ : Новий Акрополь, 2020. 280 с.
2. Попович М. Бути людиною. Київ : КМА, 2017. 336 с.
3. Пінкер Стівен. Просвітництво сьогодні. Аргументи на користь розуму, науки та прогресу. Київ : Наш формат, 2019. 560 с.
4. Поломошнов Б. Філософія для лінивих. Київ : Андронум, 2021. 66 с.
5. Свааб Дік. Наш творчий мозок / пер. з нім. Святослава Зубченка. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2019. 463 с.
6. Хамітов Н. Філософська антропология: актуальні проблеми. Від теоретичного до практичного повороту. Київ : КНТ, 2018, 402 с.
7. Фром Е. Мати або бути. Х : Книжковий Клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2020. 304 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Сайт Українського філософського фонду <http://www.philosophy.ua>
2. Електронна бібліотека "psylib" (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.) <http://www.psylib.kiev.ua>
3. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html>
4. Школа розвитку мислення cowo.guru:
<http://old.cowo.guru/cowo-knygy-plato-republic-review/>
5. А.Баумейстер. Як правильно побудувати самоосвіту.
<https://www.youtube.com/watch?v=-olbejpl9Gs&t=1s>
<http://old.cowo.guru/cowo-knygy-russo-neravenstvo/>
<http://old.cowo.guru/experiments-3/>

Енциклопедії і довідники: Короткий довідник з історії філософії.
<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dovi.html>

<http://www.slovnyk.org/lnk/dic.html>

Бібліотеки: <http://www.lib.com.ua/>

9. Посилання на дистанційний курс

Філософія <http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/my/>